

Chương 3
II. Tích lũy tư bản

- 2. Những nhân tố góp phần làm tăng quy mô tích lũy
 - Nâng cao tỷ suất giá trị thặng dư
 - Nâng cao năng suất lao động
 - Sử dụng hiệu quả máy móc
 - Đại lượng tư bản ứng trước

1. Bản chất của tích lũy tư bản

- Tái sản xuất** là quá trình sản xuất liên tục được **lặp đi lặp lại** không ngừng
- Tái sản xuất giản đơn** là sự lặp lại quá trình sản xuất với **quy mô như cũ**, tức là **toàn bộ giá trị thặng dư** đã được nhà tư bản tiêu **dùng cho cá nhân**
- Tái sản xuất mở rộng** tư bản chủ nghĩa là sự lặp lại quá trình sản xuất với **quy mô và trình độ** ngày càng **tăng lên**
- Để thực hiện tái sản xuất mở rộng phải **biến một bộ phận giá trị thặng dư** thành **tư bản phụ thêm**
- Tích lũy tư bản là **tư bản hóa** giá trị thặng dư
- Bản chất** của tích lũy tư bản là **biến giá trị thặng dư** thành **tư bản phụ thêm** để tái sản xuất mở rộng. Nhà tư bản không tiêu dùng hết giá trị thặng dư mà biến nó thành tư bản phụ thêm để **mở rộng** sản xuất, kinh doanh, để **thu thêm** nhiều giá trị thặng dư ở chỵ kỳ sản xuất sau
- Nguồn gốc duy nhất** của tư bản tích lũy là giá trị thặng dư

3. Một số hệ quả của tích lũy tư bản

Tích lũy tư bản làm tăng cấu tạo hữu cơ của tư bản

- Cấu tạo hữu cơ của tư bản** (ký hiệu c/v) là **cấu tạo giá trị** được quyết định bởi **cấu tạo kỹ thuật** và phản ánh **sự biến đổi** của **cấu tạo kỹ thuật** của tư bản
- Cấu tạo hữu cơ tăng do cấu tạo kỹ thuật **có xu hướng tăng lên về lượng**
- Quá trình tích lũy tư bản **không ngừng làm tăng** cấu tạo hữu cơ của tư bản

Tích lũy tư bản làm tăng tích tụ và tập trung tư bản

- Tích tụ tư bản (kết quả của tích lũy)**: là sự tăng quy mô của tư bản cá biệt bằng cách **tư bản hóa giá trị thặng dư**. Đây là kết quả trực tiếp của **tích lũy tư bản**, vừa làm tăng quy mô tư bản cá biệt, vừa tăng quy mô tư bản xã hội
- Tập trung tư bản (kết quả của sự hợp nhất)**: Sự tăng quy mô của tư bản cá biệt do **hợp nhất** các tư bản cá biệt tạo ra tư bản cá biệt lớn hơn. Thực hiện thông qua **sáp nhập** các tư bản cá biệt nên **không** làm **tăng quy mô tư bản xã hội**

Quá trình tích lũy tư bản làm **tăng chênh lệch thu nhập** của **nhà tư bản** với thu nhập của **người làm thuê**

- Xét chung **trong toàn bộ nền kinh tế**, **thu nhập** các nhà tư bản có được **lớn hơn rất nhiều** so với **thu nhập dạng tiền công** của người lao động làm thuê
- Quá trình tích lũy tư bản **có tính hai mặt**: **tích lũy sự giàu sang** về phía nhà tư bản và **tích lũy sự bần cùng** về phía giai cấp công nhân làm thuê

Hay còn gọi là tổng tiền mà nhà tư bản đầu tư, không do nhà tư bản tự quyết định

Cấu tạo kỹ thuật (tùy ngành mà khác nhau): tiền máy móc, tiền công nhân, tiền nguyên nhiên liệu

Tức là tiền mua máy móc tăng lên

Làm tăng toàn bộ tiền vốn của nhà tư bản

Vốn tăng do để dành, tích lũy tiền lời và lấy nhập vào vốn
Là tiền của chính tư bản

Tăng quy mô tư bản cá biệt và xã hội

Vốn tăng nhưng do mượn tiền hoặc do sự hợp nhất giữa các tư bản, hùng vốn với nhau.
Là tiền của các tư bản hợp lại

Tăng quy mô tư bản cá biệt nhưng không tăng quy mô tư bản xã hội

Bà bán phở mua y zì 200 tờ, sức có nhiều đó, tiền cần mua nguyên liệu có nhiều đó, y chang ngày qua ngày --> quy mô như cũ

Bắt buộc phải có thêm vốn, thường lấy từ tiền lời của kỳ trước

Tiền lời được gộp thêm vào vốn để tái sản xuất mở rộng